

На нинішньому етапі Україна виконала чималу роботу, і тепер важливо почати втілювати гарні рішення та законодавство. Громадяни повинні бачити, що в країні є не лише хороше законодавство і антикорупційні органи, а й те, що їх діяльність приносить результат. Антикорупційні органи в Україні повинні почати практичну оцінку і розслідування тих справ, які наразі мають найбільший розголос у суспільстві, щоб продемонструвати громадянам, що вони ефективно працюють.

Бібліографічні посилання:

1. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_101. - Назва з екрана.
2. Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_172. - Назва з екрана.
3. Участь України в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії корупції [Електронний ресурс] : лист Міністерства юстиції України від 22 черв. 2011 р. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/n0042323-11>. - Назва з екрана.

ОПАЦЬКИЙ

Роман Миколайович

доцент кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

СУБ'ЄКТИ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОЇ КОРУПЦІЇ

Серед організаційно-управлінських чинників покращення боротьби з корупцією відповідне місце посідає налагодження взаємодії між учасниками антикорупційної діяльності. Правоохоронні та інші інституції, які реалізують антикорупційні програми, поки що не в змозі ефективно впливати на динаміку корупції, зменшувати її вплив на владні потенції держави, що зашкоджує остаточному укріпленню України як рівноправного члена світової спільноти.

Одним із напрямів запобігання впливу транснаціональної злочинності та корупції на світові та національні суспільні процеси є інтеграція держав у сфері боротьби зі злочинністю та створення відповідних міжнародних механізмів. Про важливість налагодження міжнародного співробітництва свідчить те, що більшість Конвенцій ООН, документів Ради Європи, міждержавних угод, які прийняті за останні 10-15 років, серед основних своїх цілей зазна-

чають активізацію та розширення міжнародного співробітництва у цій сфері; розробку та впровадження механізмів міжнародної співпраці у галузі боротьби з корупцією; впровадження механізмів правової допомоги у кримінальних справах, пов'язаних з організованою злочинністю і корупцією; формування міжнародної системи органів для боротьби зі злочинністю та корупцією; надання допомоги державам світу у подоланні цих явищ та ін.

Міжнародне співробітництво необхідно розглядати як один із компонентів взаємодії держав у сфері боротьби зі злочинністю, що саме по собі є частиною міжнародних відносин. На думку О.І. Виноградової, надання міжнародної правової допомоги (міжнародного співробітництва) у галузі боротьби зі злочинністю становить собою врегульовану нормами міжнародного права узгоджену діяльність різних держав по захисту інтересів особи, суспільства і держави [1, с. 13].

Вважаємо, що організація взаємодії правоохоронних органів України та відповідних міжнародних інституцій, які протидіють корупції, є складовою частиною процесів міжнародного співробітництва у галузі боротьби зі злочинністю. Звертає на себе увагу той факт, що Україна є активним учасником міжнародної співпраці у зазначеній галузі. Зокрема, нашою державою укладено понад 40 угод про співробітництво з іншими країнами, а також підписано і ратифіковано більшість Конвенцій ООН, спрямованих на боротьбу зі злочинністю. Крім цього, МВС України є стороною або учасником 128 міжнародно-правових документів у сферах правової допомоги в кримінальних справах, міжнародного співробітництва у сфері боротьби зі злочинністю та з інших питань [2].

Пріоритет у відносинах віддається державам СНД, Європи та США. Так, наприкінці 2000 р. представниками України у м. Палермо підписана Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності. Для організації взаємодії у боротьбі з організованою злочинністю працюють постійні працівники МВС України у Росії, Польщі, Угорщині, Німеччині, Туреччині та Ізраїлі. На жаль ця Конвенція та Конвенція ООН проти корупції (2003 р.) до цих пір залишається не ратифікованими. Натомість, ратифікація вказаних правових документів дозволить не лише удосконалити українське законодавство з цих питань, а й привести практику протидії транснаціональній злочинності і корупції у відповідність до світових вимог.

Дослідження механізму взаємодії національних та міжнародних суб'єктів боротьби з корупцією, на нашу думку, передбачає визначення тих інституцій, які забезпечують реалізацію міжнародної політики у цій галузі. При вивченні цього питання необхідно зауважити, що зараз не існує окремої структури, яка б здійснювала боротьбу з корупцією у масштабах усього світу. При цьому, система міжнародних установ, які беруть участь у протидії транснаціональній корупції, складається з декількох блоків. До першої групи установ необхідно віднести ті організації, які діють на території усього світу (універсальні міжнародні організації). Друга група включає в себе структури,

які створені для організації взаємодії у відповідному регіоні (регіональні міжнародні організації).

Треба погодитися з А. Мацьком, на думку якого необхідність створення відповідних міжнародних інституцій у боротьбі з корупцією стала можливим після остаточного розуміння державами транснаціональності та системності корупції у світі, а відтоді й потреби у відповідних структурах, здатних протидіяти цьому явищу [3, с. 24-27].

У масштабах світового співтовариства таке співробітництво здійснюється під егідою ООН. Зокрема, у резолюції № 415 Генеральної Асамблеї ООН від 1 грудня 1950 р. відмічалось, що Організація бере на себе відповідальність за розгляд питань попередження злочинності, а також за розвиток та укріплення міжнародного співробітництва у даній сфері (резолюція № 3012 Генеральної Асамблеї від 18 грудня 1972 р.) [5, р. 486]. Відповідна проблематика є предметом уваги таких структурних ланок ООН, як Рада Безпеки, Генеральна Асамблея, Економічна та Соціальна Рада, а також наукові інститути ООН, які проводять наукові дослідження з питань міжнародного співробітництва та здійснюють моніторинг криміногенної ситуації.

Відповідно до резолюції № 46/52 Генеральної Асамблеї від 18 грудня 1991 р. була затверджена Програма ООН в області попередження злочинності та кримінального судочинства. Головна її задача полягає у наданні допомоги державам у галузі попередження кримінальних проявів та судочинства, а також наданні своєчасної практичної допомоги країнам у розв'язанні проблем як національної, так і транснаціональної злочинності [5, р. 356].

Важливе місце щодо дослідження проблем протидії корупції відіграють наукові установи ООН. Це переважно міжрегіональні установи, які проводять наукові дослідження, здійснюють підготовку і підвищення кваліфікації працівників правоохоронних органів, у тому числі й поліції, надають технічну допомогу у розробці та реалізації антикорупційних проєктів, а також здійснюють інформаційну діяльність у цій сфері.

Отже, ООН відіграє суттєву роль у забезпеченні міжнародного співробітництва у галузі боротьби з корупцією. Завдяки її універсальним рішенням здійснюється загальностратегічне забезпечення взаємодії між державами у цій сфері.

Для України в силу її геополітичного положення та перспективи входу до ЄС найбільш цікавим є досвід, накопичений країнами Західноєвропейського регіону. Зокрема, починаючи з 1976 р., основу механізму практичної взаємодії держав ЄС складає співробітництво у рамках так званої "групи ТРЕВІ" (TREVI-group). Воно являє собою наради керівників цих країн, які проводяться на трьох рівнях: міністрів внутрішніх справ (юстиції), керівників національних поліцій та служб безпеки; робочих груп експертів (складається з трьох підгруп – "ТРЕВІ-1"(тероризм), "ТРЕВІ-2" (професійна підготовка поліцейського персоналу), "ТРЕВІ-3" (боротьба з іншими, крім тероризму небезпечними видами злочинності, у тому числі й організованою)

[4, с. 194-195; 6, р. 8].

Серед структур, які мають відношення до організації взаємодії у галузі боротьби з корупцією, можна також відмітити групу держав по боротьбі з корупцією – “GRECO” та Комісії з питань запобігання корупції – GMC. Група GRECO створена з метою удосконалення компетентності її членів у боротьбі з корупцією для застосування заходів через динамічний процес спільного оцінювання методів проведення та однакового впливу згідно з їхніми зобов'язаннями в цій сфері. Її основним завданням є створення ефективного механізму для спостереження за дотриманням керівних принципів та впровадженням інших міжнародних документів, які прийматимуться для виконання Програми дій боротьби з корупцією [7, с. 149].

Об'єктивними чинниками, які зумовлюють потребу у міжнародній взаємодії щодо боротьби з корупцією, на наш погляд, є: суттєвий рівень загрози цього явища національним та міжнародним інтересам; прагнення організованої злочинності, використовуючи корупційні зв'язки, постійно збільшувати кримінальний простір для своєї діяльності; наявність тенденцій до уніфікації норм кримінального законодавства різних країн та його формування на спільних категоріях стосовно злочинів, які мають транснаціональний характер; майже однакові завдання та функції правоохоронних органів різних держав, які здійснюють боротьбу з організованою злочинністю та корупцією; неспроможність вирішувати проблеми протидії транснаціональним злочинам силами та ресурсами однієї держави тощо.

Отже, забезпечення протидії транснаціональній корупції потребує комплексного дослідження організаційних та правових проблем міжнародної взаємодії у цій галузі та розробці на його основі конкретних рекомендацій та пропозицій щодо удосконалення національного та міжнародного антикорупційного законодавства і практики діяльності відповідних правоохоронних органів.

З метою удосконалення міжнародного співробітництва України з іншими державами у галузі боротьби з корупцією, на наш погляд, необхідно: 1) вивчити практику застосування законодавчих, правозастосовчих і громадських засобів впливу на стан корупції та досвіду боротьби з корупцією в різних країнах; 2) постійно здійснювати аналіз перспектив розвитку міжнародного і національного законодавства у сфері боротьби з корупцією, в тому числі з транснаціональною корупцією; 3) удосконалити системи обміну інформацією між спеціалізованими органами з боротьби з корупцією і судовими органами європейських країн; 4) залучати засоби масової інформації для підтримки міжнародної політики країн, спрямованої на знищення корупції в усіх її проявах; 5) удосконалити навчальні програми та плани підготовки працівників правоохоронних органів з метою навчання фахівців формам, методам та прийомам міжнародної взаємодії у галузі боротьби з корупцією.

Бібліографічні посилання:

1. Виноградова О.І. Міжнародне співробітництво України у галузі боротьби зі злочинністю (кримінально-процесуальний аспект): автореф. дис... канд. юрид. наук. Харків, 2000.
2. Європейська інтеграція: крок за кроком (співробітництво у сфері юстиції і внутрішніх справ): посібник //www.eurorexhi.kiev.ua.-2004.06.06.
3. Мацко А. Діючі міжнародні структури боротьби з корупцією. *Економіка. Фінанси. Право*. 2000. № 6. С. 23-28.
4. Губанов А.В. Полиция зарубежных стран. Организационно-правовые основы, стратегия и тактика деятельности. М.: МАЭП, 1999. 288 с.
5. Das Europäische Kriminalpolizeiamt – Europol. Wiesbaden, 2000.
6. Угода про створення групи держав по боротьбі з корупцією (GRECO). *Міжнародні правові акти та законодавство окремих країн про корупцію* / упоряд.: М.І. Камлик та інші. К.: Школяр, 1999. 480 с.

ПОЛИВАНЮК

Василь Дмитрович,

доцент кафедри

тактико-спеціальної підготовки

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент

МАТВІЄНКО Євгенія,

курсант 4 курсу

факультету підготовки фахівців

для органів досудового розслідування

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ ТА ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Сьогодні корупція в Україні є надзвичайно поширеним негативним явищем, під впливом якого знаходиться наша країна з моменту здобуття незалежності та з яким борються вже не мало часу. У звітах авторитетних міжнародних організацій завжди відзначається про цей негативний вплив, при цьому окремо наголошується на корупційних проявах у сфері дозвільної та контролюючої діяльності органів державної влади стосовно підприємців, під час державного адміністрування та контролю за сплатою податків і митного оформлення товарів, у сфері державних закупівель, енергетичному секторі,